

O BESEDAH IN DEJANJIH

Vse o ženskah

Dvestopetdesetkrat so se na matičnem odru Mestnega gledališča ljubljanskega tri igralko preobrazile v eno od petih vlog – po značaju in tegobah zelo različnih žensk, starih od tri do dvaindevetdeset let – in v najrazličnejših okoliščinah odstirale t. i. ženski princip sveta. Kako zapletena pa je ženska duša protagonistk predstave Vse o ženskah, ki jo že trinajst let igrajo Jette Ostan Vejrup, Bernarda Oman in Karin Komljanec?

Sprašuje: **KLAVDIJA MIKO**

Foto: **SIMON STOJKO FALK, ALJOŠA REBOLJ IN PETER GIODANI**

JETTE OSTAN VEJRUP**Imam močno intuicijo, nanjo se zanašam**

**Cela paleta likov v predstavi Vse o ženskah nadrobno razčlenjuje, kaj do-
loča žensko. Je to po vašem dovolj dober približek za dokončen odgovor,
kakšna je vendar ženska v resničnem svetu?**

Ne. Nikakor. Svet žensk je ogromen, raznovrsten in mnogoplasten, pred-
stava pa prikaže le drobec iz tega sveta. V njej se dotikamo zelo različnih
življenjskih okoliščin, osamljenosti, izgube, posesivnosti, odpuščanja, pra-
znovanj itd., ki jih poznamo vse ženske – kot tudi moški – in se v njih lahko
zrcalimo. Predstava odpira prostor za doživljanje in premišljanje o teh te-
mah. Ne daje končnih, absolutnih odgovorov. Spodbuja pa k radovednosti
in premisleku.

**Kaj od tistega, kar igrate v vlogah Vse o ženskah, je tisto, kar tudi sami
ste?**

Težko odgovorim na kratko. Mislim, da je bila večina žensk mojih let v
življenju tako gospodovalna kot ponižna, izkusile so velika veselja in tudi
nepredstavljive težave. Zame osebno je pomembno, da prevzamem odgovor-
nost za lastno življenje in svoja čustva. In to mi najbolje uspeva, ko dopu-

**ZAME OSEBNO JE POMEMBNO, DA
PREVZAMEM ODGOVORNOST za lastno
življenje in čustva. In to mi najbolje uspeva,
ko dopuščam, da naredijo isto tudi drugi.**

ščam, da naredijo isto tudi drugi. Občutek polnosti življenja, bogastva od-
nosov z drugimi imam tudi zato, ker dajem prednost skrbi in odgovornosti
zase.

**Drži, da pri igranju izhajate iz svojih izkušenj in tega, kar vidite okoli
sebe? Sledite svoji intuiciji tudi v zasebnem življenju?**

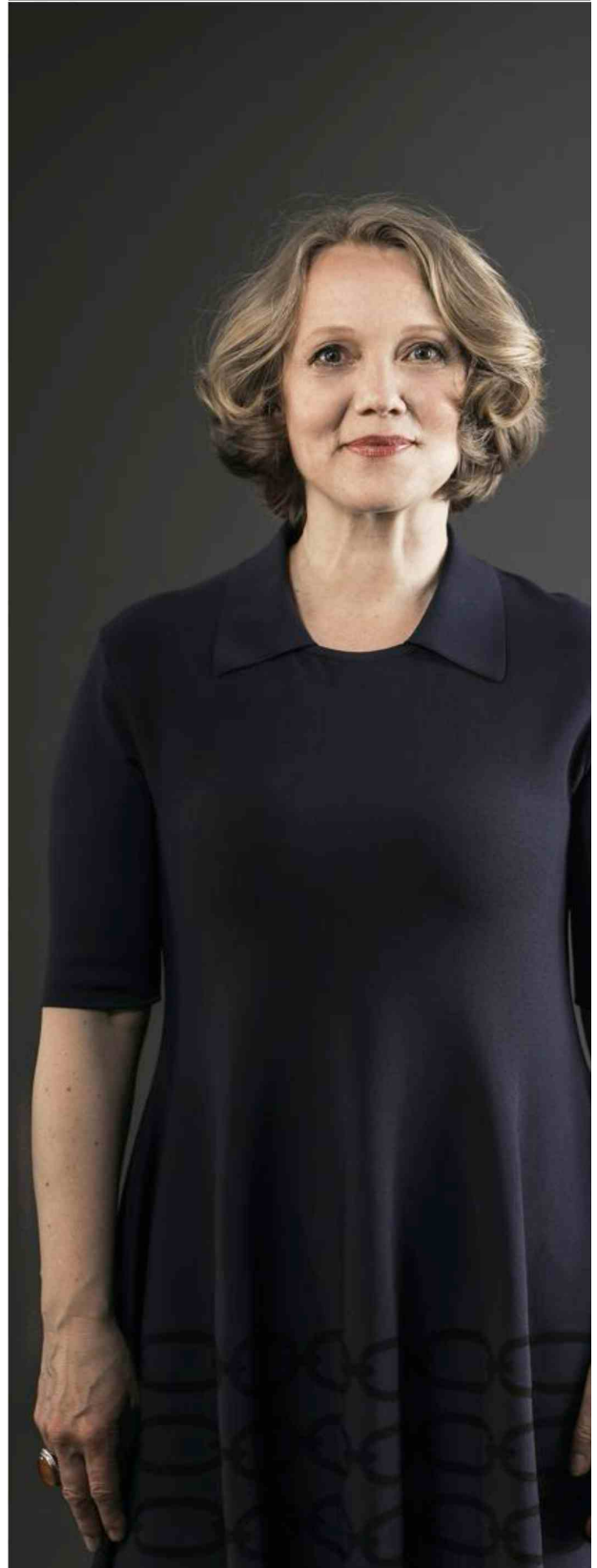
Imam močno intuicijo – in nanjo se zanašam. Zagotovo je postala v za-
dnjih letih močnejša ali pa sem se ji z leti zgolj naučila prisluhniti in jo upo-
štovati. Tudi zaradi nje sem se bolje naučila reči ne in zaradi nje mnogo bolje
poznam svoje meje. To je dober občutek. A prinesla so ga šele leta.

V kateri vlogi, ne na odru, ste se imeli v življenju najlepše?

Neposreden odgovor bi bil vloga mame. Ta je v življenju najlepša in naj-
zahtevnejša. Največ daje in najbolj izčrpa. Če pa že moram s prstom pokazati
na eno samo samcato vlogo – v kateri sem pomirjena in v sozvočju sama s
sabo – je to peka kruha. Velika lončena skleda, polna kislega testa, je zmeraj
izziv!

**V predstavi režiserja Mateja Filipčiča Ko mine ste pred leti blesteli v vlo-
gi hčerke v odnosu z materjo. Kako pomembna se vam v resnici zdi ta
povezava?**

Odnos med materjo in hčerko je eden najpomembnejših v naših življe-
njih. Njegove vrednosti ni mogoče zaobjeti zgolj z besedami. Mama je bila v
mojem otroštvu neverjetno prisotna s svojo neposrednostjo. Znova in znova
mi je toplo pri srcu, ko pomislim, kako mi je razprla in delila z mano svoj
svet. In tak odnos sem poskušala prenesti tudi v stik s svojimi otroki. Pa ven-
dar kdaj pa kdaj vse matere v teh odnosih naredimo stvari v nasprotju z na-
šimi željami. Tak je pač zakon narave. Tudi mame smo samo ljudje.

BERNARDA OMAN

V moji glavi in srcu so pogosto bitke

Cela paleta likov v predstavi Vse o ženskah nadrobno razčlenjuje, kaj določa žensko. Je to po vašem dovolj dober približek za dokončen odgovor, kakšna je vendar ženska v resničnem svetu?

Predstava Vse o ženskah seveda nekaj pove o ženskah samih, o odnosih med prijateljicami, sodelavkami, mamami in hčerami, sestrami, moškimi, ampak še zdaleč ne vsega, ker je to preprosto nemogoče. Tudi v najboljšem filmu ali romanu bi bilo nemogoče. To so le delčki, izseki iz življenja, odvisno tudi, iz katerega zornega kota opazuješ oziroma opisuješ. Ženske smo veliko več kot to, kar vidimo v predstavi.

Nosite v sebi spomin ali zgodbo kakšne ženske, morda celo svoje prednice, ki vam je bila v navdih, semafor v življenju tedaj, ko ste bili najstnica, kakor tudi, ko ste sami postali mati in zdaj že babica?

Moj igralski material je tudi spomin na ljudi, dogodke in odnose, ki so me spremljali od otroštva pa vse do danes. Nekaj je lepega, prijetnega, nežnega, nekaj žalostnega, grenkega, potlačenegega. Vse to me je najbrž oblikovalo v takšno osebo, kot sem. Nihče posebej ni bil ne vodnik ne vzor, skupek in prepletenost doživljanja vsega tega pa prav gotovo.

Matere in hčerke razvijejo močne in iskrene vezi, seveda se pa tudi spričkajo. Kaj z vnukinjama sladko skrijete pred njuno mammo Ano?

Ne povem, ker ne izdajam skrivnosti. *(Smeh.)*

Desa Muck je v eni svojih kolumn zapisala, da so čustva največja dragocenost, ki jo premoremo. Vi si upate ljubiti, mar ne? In imate pogum, da priznate strahove in stisko v sebi? In si znate tudi odpustiti?

KAR SE ODPUŠČANJA TIČE, ZNAM V RESNICI IN ISKRENO ODPUSTITI VSEM, sebi pa zelo težko. Zato so v moji glavi in srcu pogosto bitke, ki jih imam sama s sabo.

Imam strahove in stiske. Vedno sem jih imela, ampak sem se delala in govorila, da jih nimam. Sram me je bilo, mislila sem si, da bom v očeh drugih s priznanjem kaj izgubila. Zdaj sem starejša in se tega več ne sramujem. Ko sem o tem odkrito spregovorila, je bilo in je tudi strahov in stisk manj. Kar se odpuščanja tiče, znam v resnici in iskreno odpustiti vsem, sebi pa zelo težko. Zato so v moji glavi in srcu pogosto bitke, ki jih imam sama s sabo.

Ženska mora v iskanju svojega prostora kdaj narediti kakšen rez, rešiti problematične vozle, »pospraviti« v sebi. Kaj vam daje moč, da uživate življenje s tem, kar zmorete?

Mogoče sem pogosto marsikaj pometla pod preprogo, ampak jasno, da tako vedno ne gre. V nekem trenutku, zares v trenutku, sem se odločila, da bom poskusila drugače. Skušam biti nežnejša in prizanesljivejša do sebe, bolj artikulirana v službi in družbi, ker upam, da bom tako prav razumljena, skušam biti bolj pomirjena z mislijo, da kljub čudoviti družini, ki jo imam, krasnim prijateljem, delu, v katerem uživam, sem in bom vedno soočena predvsem sama s sabo. Zato skušam biti zadovoljna s sabo. Še vedno se tega učim, ampak že občutim.

KARIN KOMLJANEC**Z otrokoma se je v moje življenje naselil red**

Cela paleta likov v predstavi Vse o ženskah nadrobno razčlenjuje, kaj določa žensko. Je to po vašem dovolj dober približek za dokončen odgovor, kakšna je vendar ženska v resničnem svetu?

Besedico vse v Vse o ženskah bi morali dati v narekovanje. Lahko poješ vse bonbone iz vrečke, ne moreš pa povedati vsega o človeku. Od pogleda, ko so bili življenje, dojemanje, stvari absolutni, sem se poslovala nekje na koncu pubertete. Je pa kar privilegij, da lahko v eni predstavi igraš tako različne vloge, tako večplastne osebe. Ker večinoma, kadar v predstavah igraš več likov, so ti dostikrat samo tipi, slike karakterjev. Tu je bil že študij zelo natančen in poglobljen, z leti in ponovitvami pa so »naše ženske« samo pridobile globino. Včasih se mi zdi, da bi se lahko kar ločile od nas, igralk, in same zaživele svoje življenje.

Kaj od tistega, kar so vaše vloge v komediji Mira Gavrana in v režiji Barbare Hieng Samobor, je obenem tisto, kar tudi sami ste?

Vse značilnosti, lastnosti, frustracije določenega lika, ki ga igram, vse to je že v meni. Vedno črпам iz lastne izkušnje. Za vlogo določeno karakterno lastnost samo poudarim, povečam, privedem do skrajnosti. Potem je tu še sposobnost vživljanja v drugega, empatija,

BESEDICO VSE V VSE O ŽENSKAH BI MORALI DATI V NAREKOVANJE. Lahko poješ vse bonbone iz vrečke, ne moreš pa povedati vsega o človeku.

sposobnost razumeti in biti sočuten. Včasih me bolj boli stiska drugega kot lastna, ker si jo samo (ali pa tako zelo) predstavljam. In s predstavljanjem je tako kot s strahovi – dokler se z njimi ne soočimo, jih doživimo, so vedno hujši in večji, kot so v resnici.

Vam je lepo biti ženska?

Čedalje lepše. Lahko pa na to ponovno odgovorim, ko bom v menopavzi. (*Nasmeh.*)

Angleški pisatelj Aldous Huxley je pomenljivo zapisal: Time must stop – čas se mora ustaviti – ob pogledu na prihodnost. Kako vi drвите s tem svetom, v katerem se zdi, da je čedalje več zmede, negotovosti in potrtosti? Domnevam, da se v strahu ne izgubljate.

Z otrokoma se je namesto zmede v moje življenje oziroma bolje rečeno v vsakdan končno naselil red. Ali vsaj približek tega. Potrtost je začasno občutje, ko ti zmanjka poguma, moči in volje, da bi se boril in rešil problem. Gledališče mi lajša negotovost. Kar zadeva strah pred prihodnostjo, se mu upiram z vsemi štirimi. Po naravi sem precej katastrofična, moram verjeti v dobro, človeško, drugače nič ne bi imelo smisla. Lepo iščem v sebi, v ljudeh, v knjigah, v morju, v naključjih itd. Učim se sprejemanja, odpuščanja in hvaležnosti. Kako drvim s svetom? Brez kolesa ne bi zmogla. (*Smeš.*)

Čemu je v življenju treba prikimati?

Še vedno se učim brez slabe vesti reči ne.

